

šolski učitelji. Ali ni to očitno zapostavljenje slovanskega ljudskošolskega učiteljstva? Ali ni to dejstvo, da mora razburjati duhove, čeravno sta trdili »Omladina« in »Edinost«, da je italijansko učiteljstvo kvalitativno slabše kakor slovansko?

Zato rečemo, da bi moral tovariš Maslo odstavek, ki smo ga pripisali na čelo tega spisa, napisati v sledečem smislu: Oblastva bi morala očrtati — v pravem pomenu besede — svojim zastopnikom, kako jim je postopati, da se vrši v zakonih vsem osigurana in zajamčena pravica, oziroma dolžnost v prospah in blagor napredka, omike, vzgoje in šole. To se do sedaj ni izpolnjevalo in tudi se ne bo, dokler vladajo take razmere. Četudi je v delu napredek, vendar pravega uspeha ne more biti, ker oblastva ne kažejo ljubezni do stvari, ampak le ljubezen do nekaterih oseb. Veljava oblasti trpi zaradi tega na svojem ugledu in zato trpi tudi ugled učiteljstva, kar mu preprečuje pot do izpolnjevanja v dosego po zakonu mu postavljenega smotra. Blagohotnosti članov, postavljenih po oblasti, učiteljstvo v koprskem okraju popolnoma pogreša in zato je nezadovoljno in užaljeno.

Metodiška opazka o regeldetriji.

V naših šolskih knjigah (slovenskih in nemških) imamo mladino s popolnoma nepotrebni izrazi: premo sorazmeren (gerade proportioniert) in obratno sorazmeren (verkehrt proportioniert). To trditev naj pojasnijo ti le zgledi:

a) 9 metrov blaga velja 24 K, koliko velja 5 metrov? Vprašanje je tu po denarju, tedaj pišemo razmerje $x : 24$. Potem sklepamo: ako 9 metrov velja 24 K, velja 5 metrov manj, tedaj pišemo v drugem razmerju manjše število prej, to je $5 : 9$, in sorazmerje (proporcija) se glasi $x : 24 = 5 : 9$, zaključek pa $x = \frac{24 \cdot 5}{9} = 13\frac{1}{3}$ K. Odgovor: 5 metrov velja $13\frac{1}{3}$ K.

b) Pekar speče iz 3 kg moke 4 kg kruha, koliko kg kruha napeče iz 100 kg moke? Vprašanje je tu po kruhu, tedaj pišemo razmerje $x : 4$. Ako dobi pekar iz kg moke 4 kg kruha, dobi iz 100 kg moke tudi več kruha, tedaj pišemo v drugem razmerju večje število prej, to je $100 : 3$, in proporcija se glasi $x : 4 = 100 : 3$.

c) 24 delavcev izvrši delo v 10 dneh, v kolikih dneh izvrši to delo 30 delavcev? Vprašanje se glasi po dneh, tedaj zapišemo razmerje $x : 10$. Potem pa nadaljujemo: ako ima 24 delavcev dela za 10 dni, bo 30 delavcev to delo prej izvršilo kakor v 10 dneh (torej manj dni), tedaj pišemo v drugem razmerju manjše število prej, to je $24 : 30$, in proporcija se glasi $x : 10 = 24 : 30$.

d) Ako ima 10 konj krme dosti 6 tednov, koliko konj izhaja s to krmo 4 tedne? Vprašanje je po številu konj, tedaj pišemo razmerje $x : 10$. Za 10 konj zadostuje krma 6 tednov, da bo krme zmanjkalo že v 4 tednih, je treba več konj, tedaj pišemo v drugem razmerju večje število prej, to je $6 : 4$, in proporcija se glasi $x : 10 = 6 : 4$.

Že iz teh nalog razvidimo, da prav lahko pogrešamo pri regeldetriji izraze »premo in obratno sorazmeren«, torej tudi šolske mladine ni treba begati z njimi. —z.—

Šola in birokratizem.

(Dopis s Krasa.)

(Nadaljevanje.)

V 6. šolskem letu so predpisani za štiri mesece ulomki. Operacije s celimi števili pa se izvrše kot ponovitev že v septembru in oktobru. Iz katerega vzroka so ulomki tako silno važni, da se jim odmeri tak dolg termin za obravnavo? Naj se vprašam, kakor hočem, odgovora na to ne dobim. Toliko bolj se mora čuditi človek, da mora to jemati po Močniku (III. stopnja.) Za odstotne, obrestne, gospodarske in kmetijske račune pa je odločen po načrtu vsaki skupini en mesec. Računajmo nekoliko. Mesec ima 4 tedne, a 3 polure neposrednega, a 3 polure posrednega pouka, t. j. 24, reci štiriindvajset polur) neto, ker dasiravno ima mesec 30 ali 31 dni, vendar prazniki vzamejo nekaj poluric. Seveda ni navedeno še vse. Oglejmo si le nekoliko geometrijo.

Zraven prizme in piramide pridejo na vrsto krog in njegov kolobar, valjar, stožec — in čujte in molite da ne padete v omedlevico, — piramidni, stožčev parobek, krogla in sicer površina in telesnina, seveda do 31. maja, ker junija in julija je na vrsti sama ponovitev geometrije. Kdaj, kako, čemu, s kakšnim uspehom naj to jemljem? Seveda mi poročajo: »To je eminentno. To je divno, krasno, idealno. Pomislite! Pred seboj lep podroben učni načrt, vzorna priprava na mizi, ukaželjna mladina v klepeh, to mora iti.« Seveda, če ni tepcev med njimi, če ni razred prenapolnjen, če se milostni gospod niso pomotili, če ni snov pretežka, če, če, če — sili človeku — učitelju v usta iz prašnih pljuč. Toda on si ne da dopovedati, ker tisti »če« nimajo zanj veljave. Kar se poraja v glavi takega idealnega pedagoga, mora iti v cvetje. Le malenkostni ne biti! Toda pustimo to in pišimo dalje, ne oziraje se ne na levo, ne na desno, saj prej ali slej odzvonijo vsakomur, tako tudi še tako čislane in povišanemu idealistu.

Vprašajmo se rajše vnovič, po katerih načelih je zgrajen podroben načrt za računstvo? Po nobenih menda, le tako se je znašlo naenkrat na papirju drugo poleg drugega. Ugovarja lahko kdo, češ, več kot je nepotrebne gradiva, bolj se vežba um. Toda le poizkusimo nekoliko z analizo tega stavka, ki ga dobimo seve brez nepotrebne besede pri mnogih priznanih pedagogih.

Vzemimo zgled: Učenci pišejo iz računice 4 kope, 10 ducatov, 7 kosov $\times 912$, ali 3 leta, 7 mesecev, 6 dni, 15 ur, 37 min, 15 sekund pomnoženo (deljeno) s 27 ali podobno.

$$\frac{1218}{3768} + \frac{2564}{7852} ; \frac{1208}{1716} - \frac{296}{926} ;$$

$$\frac{72}{96} \times \frac{64}{92} ; \frac{65}{126} : \frac{24}{73} ;$$

Ali vežbajo take kavke kot so specialno ti ulomki razum? Jaz menim, da ne. To je inkvizicija duha, ne pa duševna vadnica. Ima to kak smisel za življenje? Ostane to dolgo v glavi 11—12 letni deci obeh spolov, kar je še bolj problematično. Seveda ne more nihče trditi nasprotnega, kdor je imel priliko poučevati po tisti preživeli se računici.

Ali mnogo je slišati tukaj pritožb, javkanja in stokanja toda nihče ne mara tega razgrniti pred oči ostalim kolegom potom tiska. Parobki in krogle tudi niso za šolo s poldnevni